

GLEBALIŠKI LIST.

IZDAVA UDRUŽENJE
GLEB. VERJALCEV
MEŠTNIJ ODBOR
LJUBLJANA.

SEZONA
1922-23

ŠTEV. 1.

P. MAGDIĆ, Ljubljana

Nasproti
glavne pošte
Telefon 438.

Za gospode:
klobuki, cilindri,
čepice prvovrst-
nih tovaren.

Za dame:
plašči, kostumi,
obleke iz svile,
volne in trikot.

Perilo, nogavice,
rokavice, kravate.

Perilo, nogavice,
rokavice.

Dežni plašči,
dežniki, palice.
V vsaki ceni in
največji izberi.

Parfum, milo.
in vsi
modni predmeti.

P. MAGDIĆ, Ljubljana

Nasproti
glavne pošte
Telefon 438.

Dospele so:

„**DOXA**“ ure
za uradniško in železničarsko službo
najcenejša precizijska ura

„**OMEGA**“ ure
priznane najboljše ura

„**ETERNA**“ ure
najfinejša žepna budilka

„**SCHAFFHAUSEN**“ ure
od najboljšega, najboljše

F. ČUDEN, Ljubljana
PREŠERNOVA 1 ŠELENBURGOVA 7

030024296

42110

Ljubiteljem gledališke umetnosti!

Začenjamo z novim letnikom „Gledališkega lista“. Vse ljubitelje gledališke umetnosti prosimo blagohotne naklonjenosti vsaj v toliki meri kot jo naš skromni list zasluži in potrebuje. Priobčevali bomo sporede dramskih in opernih predstav z razlagami kakor je bilo to dosedaj v navadi. Poleg izvirnih literarnih del pa bomo skrbeli predvsem tudi za informacije in razvedrilo in bomo zato priobčevali stalno rubriko z zanimivostmi in anekdotami iz oderskega življenja.

Skrbeli pa bomo posebno zato, da se naš list priljubi in če postane v doglednem času gledališkem občinstvu potrebno razvedrilo — bomo pazili, da mu to tudi ostanemo.

Zato pa prosimo blagohotne naklonjenosti v vsakem oziru. Glasilo slovenske gledališke umetnosti smo. Ona je naše geslo in naše življenje. Priskočite nam in nas podpirajte, da visoko dvignemo njeno zastavo, tako visoko kot ji gre, tako visoko kot so si jo sanjali vsi naši gledališki ljudje od Linhartarja do Borštnika.

V njih smeri hočemo nadaljevati.

UPRAVA „GLEDALIŠKEGA LISTA“.

Spored

Drama :

Oktober	17. torek	— Zaprto.	
"	18. sreda	— Hlapci.	Red B
"	19. četrtek	— Jack Straw.	" C
"	20. petek	— R. U. R.	" A
"	21. sobota	— Romantične duše.	" E
"	22. nedelja	— Jack Straw. (Ob treh popoldne)	Izven
"	22. nedelja	— R. U. R. (Ob osmih zvečer)	Izven
"	23. ponedeljek	— Romantične duše.	Red D

Opera :

Oktober	17. torek	— Tajemsvi.	izven
"	18. sreda	— Večer dramatičnih plesov. Pleše Valerija Kratinova, profesorica na Dalcrozejevem zavodu v Hellerau.	Izven
"	19. četrtek	— Triptychon.	Red D
"	20. petek	— Zaprto.	
"	21. sobota	— Tajemsvi.	" C
"	22. nedelja	— Lakmé.	Izven
"	23. ponedeljek	— Zaprto.	

JACK STRAW.

Komedija v treh dejanjih. Angleški spisal W. Somerset Maugham.
Poslovenil Fran Govekar.

Režiser: B. PUTJATA.

Jack Straw	g. Putjata.
Mrs. Parker-Jennings	gna Vera Danilova.
Mr. Parker-Jennings	g. Plut.
Kitty, } njuna otroka	} gna Mira Danilova.
Charles, }	} g. Železnik.
Ambrose Holland	g. Terčič.
Lady Wanley	ga Wintrova.
Lord Serlo	g. Drenovec.
Knez Adrian von Bremer	g. Danilo.
Horton Withers	g. Markič.
Mrs. Withers	gna Rakarjeva.
Rosie Abbot	gna Gorjupova.
Sluga	g. Karagjov.

I. dejanje se vrši v Grand hotelu Babylon v Londonu, II. in III. pa
v salonu Tawerner Halla lady Wanley.

Kadar oglasujete

v časopisih in koledarjih, prihranite si mnogo truda,
- časa in denarja, ako se obrnete na domače -

J. ZORMAN -ovo anončno in reklamno podjetje.- Bureau des
Annoncens. - Insertny ured. - Advertising Office.

LJUBLJANA, Gledališka ul. 2.

Glavno zastopstvo „Gledališkega lista“. Telefon 231.

Konkurenčni popust na originalne oglasne cene za vse časopise!
Brezplačni proračuni!

TAJNOST.

Komična opera v treh dejanjih. Po besedilu Eliške Krásnohorske
uglasbil B. Smetana.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: PAVEL DEBEVEC.

Malina, občinski svetovavec	g. Zupan.
Kalina, „ „	g. Cvejč.
Roza, sestra Malinova	ga Thierry. ¹
Blaženka, hčerka Malinova	gna Thalerjeva.
Vit, sin Kalinov, lovec	g. Kovač.
Bonifac, vojaški dosluženeč, užitkar pri Kalini .	g. Zathy.
Škrjanček, potujoči pevec	g. Bratuž.
Zidarski mojster	g. Zorman.
Krčmarica	gna Korenjakova.
Jurko, zvonar	g. Mohorič.
Duh patra Barnabaša	g. Pugelj.

Dudak. Občinski možje, sosedi in sosede, fantje in dekleta, mlatiči,
zidarski pomočniki. Sanjske prikazni.

Kraj: Bezděz in okolica.

Čas: Konec 18. stoletja.

Predno je bil zapuščen samostan v Bezdězu je živel v njem veseli frater Barnabaš, velik prijatelj posvetnega življenja. Potrži Rozi, hčerki bogate rodbine Malinovih, je obljubil, da ji s pomočjo posebne in samo njemu znane skrivnosti pridobi njenega ljubljence Kalino, kateri je bil nekoč, poprosivši roditelje za njeno roko, obdarjen s košaro, ker je bil ubog.

Kmalu nato je umrl veseli frater, menihi so se izselili in zapuščeni samostan se je spremečil v pusto razvalino. Roza pa je čakala, da se izpolni obljuba fratra in da se Kalina k njej povrne. Kalina pa si je v svoji ponosni revščini vzel nalašč najubožnejše dekle.

Minilo je dvajset let. Roza se ni možila, Kalina je vdovec in ima odrastlega sina Vita, ki tajno ljubi Blaženko, hčerko Rozinega brata Maline. O tej ljubezni ne sme nihče ničesar vedeti, zakaj obe rodbini živita v zagrizenem sovraštvu od onega časa, ko je Kalina dobil pri Malinovih košaro. Povsod si rodbini nasprotujeta nalašč in kolikor je mogoče. In tako hoče Kalina dokazati Malini, da ni več berač in dá podreti svojo staro kočo ter postaviti novo hišo, kljub temu, da je dolžan zidarskemu mojstru dvanajst sto.

Kalina in Malina sta občinska svetovavca in razdvajata celo občino. Ko slavi Kalina pokritje svoje hiše, kliče Malina svojo stranko, katero bahavo in javno gosti. Pri tem pride do prepírov, katere podpihuje še vojaški dosluženelec Bonifac, ki je ljubosumen na svojega strica Kalino in zaljubljen v Rozo. Ljudski pevec Škrjanček se v to vmeša in skuša obe stranki pomiriti s svojo novo pesmico, nagovarjajoč Kalino in Rozo, da se vzameata.

Rozin brat Malina je dobra duša in je pripravljen privoliti, toda ko Malina slučajno omeni zopet Kalinov dolg, se vname pretep. Kalino drži Vit, Malino Blaženka. Bonifac pograbi v metežu trhljen kos lesa z okna stare Kalinove koč, ter najde v njegovi zarezi popisani list. Čitati ne zna, zato odda list Kalini.

Bilo je pisanje pokojnega fratra Barnabaša, ki je kazal Kalini pot do sreče, do zaklada. Bonifac, ki je zvedel nekoliko o tej stvari, mora Kalini priseči, da skrivnosti nikomur ne pove. Svojo obljubo izpolni tako, da zblebeta vse zidarskemu mojstru. Zidar prisega molčanje in hitro pove vse ženam pri vodnjaku. In tako gre tajnost dalje, končno jo pove tudi cerkovnik Jurko mimoidočemu Škrjančku kar s cerkvenega stolpa.

Medtem, ko prisega tudi Škrjanček večno molčanje in se napoti v gostilno z namenom zložiti na to novo pesmico za semenj — se dogovarjata Vit in Blaženka na klopici pod oknom, da se snideta pri procesiji v Bezdžzu.

Toliko v prvem dejanju.

V drugem dejanju se pripravlja Kalina na Bezdžzu med samostanskim zidovjem, da izkoplje zaklad. Čakajoč na temo, zaspi. In sanja se mu o fratra Barnabašu in o malih podzemskih besih, ki ga zapeljujejo v moč hudobnih duhov. Marijino petje prihajajoče procesije ga prebudi, obide ga groza ob misli, da bo moral na vse zadnje dati svojo dušo hudobnemu čaru, ker je poslušal iz groba pisan list. Molit gre za procesijo, Tu se snideta Blaženka in Vit, kateri noče več dalje tajiti ljubezen in hoče preko vseh rodbinskih nasprotovanj prositi za Blaženkino roko. Preseneti ju Bonifac, kateri pripelje oba očeta in celo procesijo.

Vita ne strašijo grožnje očetove; pravi, da noče dote in da Blaženka mora biti njegova, pa najsi jo oče potem zavrže in razdedi. Tako spozna Roza, da Vit nečakinjo resnično ljubi. Žalostna je, da nekoč tudi njen snubec, katerega še vedno ljubi, ni tako vztrajno ključoval roditeljem. K njej se priplazi Bonifac in ji prizna svojo ljubezen. V tem pride Kalina; čita list pokojnega fratra, najde označeno mesto in prične kopati zaklad. Noč je viharna. Roza trepeče strahu za nekdanjega dragega. Ko odvali Kalina skalo in stopi na pol v temno odprtino, zakliče nanj Roza. On spozna njen glas, glas svoje drage, toda rajši tvega svojo dušo, kakor, da bi se vrnil k nji ubog. In izgine v temnem žrelu Bezdžza.

V tretjem dejanju zveni vesela pesem pri Malinovi zbranih sosedov, ki obirajo hmelj. Le Roza tolaži objokano Blaženko, katero vsi silijo, naj zapoje kako pesem. Ona zapoje, toda vsled joka ne more dalje in zbeži iz izbe. Roza prigovarja Malini, naj ne kazi sreče mladim ljudem; on pa pravi, da bi jima ne branil, če bi se Kalina sam ponižal in prišel vljudno prosit k njemu za sina. Bonifac, ki je s Škrjančkom sedel na peči, prosí za Vita prišedšega poslovit se od Roze in Blaženke, ter se je namenil oditi v svet iskat sreče sebi in Blaženki — prosí zaljubljeni Bonifac za Vita

in ob enem tudi za-se za roko Roze. Vse se mu smeje, on pa zleze zopet na peč. Naenkrat odskoči s Škrjančkom s peči, zakaj, začulo se je v peči pritajeno trkanje. Škrjanček se sramuje svojega strahu in zapoje pesem o veselem fratru Barnabašu. V tem se začujejo zamolkli udarci že čisto blizu; vse strahu uide, luči ugasnejo, Roza ostane sama v izbi. Mala vrata pri peči se s hruščem razlete in z motiko v roki prihaja Kalina po svojo srečo, po svoj zaklad. Tajni zasuti podzemski hodnik z Bezděza — do Rozine izbe — to je bila tajnost pokojnega fratra. Hotel je, da išče svojeglavi Kalina zaklad in najde ljubezen Rozino. Zgodi se to čez dvajset let po njegovem načrtu.

Tako je prišel Kalina v Malinov dom in prosi sedaj za sina Blaženko, a tudi nad Rozo in Kalinom zmaga stara ljubezen.

K vprizoritvi opere „Tajemstvi“ (Tajnost).

Bedřich (Friderik) Smetana (rojen 2. marca 1824 v Lito-mišlu na Češkem, umrl 12. maja 1884 v Pragi) je ustanovitelj in stvarnik moderne češke glasbene umetnosti, če pa še vpoštevamo narodni značaj njegove glasbe, moramo reči, da je sploh prvi in resnični glasbeni umetnik, ki je znal ustvariti velike umotvore v duhu češkega naroda. Resnica je namreč, da je bil duh, ki je vladal v glasbenem življenju na Češkem pred Smetano, poln tujih vplivov in je več ali manj nesamostojno zasledoval in posnemal ideje, ki so svojčas vzklike v Italiji in obvladovale takorekoč vso Evropo. Lahko rečemo, da se je takrat povsod muziciralo v enem in istem duhu, v enem in istem slogu — seveda le v t. zv. glasbeni umetnosti, ki je tičala takrat močno v verigah okusa aristokratskih krogov in je bila duševna hrana le izobraženejših slojev človeške družbe. Na narode in ljudstvo sploh se ni v tem smislu nihče oziral. Umetnost, ki je bila v prvi vrsti za bogate in izobražene, narodi pa so bili duševno zanemarjeni. Seveda duh naroda, če tudi zanemarijen, je vseeno tudi glasbeno deloval in sicer prav močno deloval, kar dokazuje preogromno število narodnih pesmi. Značaj narodnih pesmi pa se je vedno močno razlikoval od značaja, ki je vladal v glasbeni umetnosti. V umetnosti je imela glavni pomen duhovitost in sfremljenje po višjih idejah in vedno večjih, kompliciranejših oblikah, narodna pesem pa je bila kakor obsojena živeti v majhnih in priprostilih oblikah. Res je sicer, da se je v narodnih pesmih nabralo čudovito lepih misli in človeškega čustvovanja (včasih morda več nego v marsikaterem velikem umotvoru), toda čustvovanje naroda se ni moglo razviti v narodni pesmi nikdar s tako elementarno močjo, kakor bi zaslužilo in kakor bi si bilo želeli. Razlika med priprosto narodno pesmico in velikim glasbenim umotvorom je približno taka, kakor če pogledamo navadni potok in veliko reko, ali pa celo morje: vse obsega isto snov in vendar... ni čudno, če hrenimo po morju...

Glasbeno življenje na Češkem pred Smetano je bilo približno tako, kakor literarno življenje v Sloveniji pred Prešernom. Na Češkem se je rodilo vedno dosti nadarjenih ljudi, posebno glasbenikov, toda pod pritiskom takratnih razmer, oziroma avstrijsko-germanskega režima, je večina teh talentov izginila kakor potoki, da povečajo grandioznost tujega, predvsem germanskega morja. Smetana je bil prvi veliki umetnik, ki je ostal v težkih razmerah svojemu narodu zvest in ki je brez ozira na lastno srečo marljivo in vztrajno deloval za povzdigo in samostojnost češke glasbene umetnosti, in to se mu je tudi — žal, le po velikih bojih in žrtvah — v polni meri posrečilo.

Ideja samostojnosti in trdna volja, uveljaviti češki duh v glasbeni umetnosti, je tipična lastnost vseh velikih umotvorov Smetanovih. To idejo je zasledoval ne le v operah (Braniboji v Čechách, Prodaná nevěsta, Dalibor, Libuša, Dvě vdovy, Hubička, Tajemství, Čertova stěna), katerim je vzel snov iz češkega življenja, marveč tudi v čisto instrumentalni glasbi, česar sijajen dokaz je pokazal v svojem fenomenalnem delu »Má vlast« (»Moja domovina«), ki tvori ciklus 6 simfoničnih pesmi s posameznimi naslovi: 1. Vyšehrad, 2. Vltava, 3. Šárka, 4. Z českých luhův a hájův, 5. Tábor, 6. Blátník. — S tem ciklusom je dokazal Smetana ne le svoje neizmerno domoljubje, pač pa se je tudi postavil na prvo mesto v simfonični pesmi sploh: v celi svetovni literaturi ne najdemo namreč dela, ki bi v tem smislu nadkriljevalo njegovo »Vlast«. Ta ciklus je poklonil — glavnemu mestu Češke dežele, Pragi. Poleg navedenih del je zložil tudi prelepi godalni kvartet »Z mého života« in celo vrsto instrumentalnih ter vokalnih skladb.

Kar se časovnega sporeda tiče, je opera »Tajemství« (Tajnost) Smetanova sedma opera. Začel jo je komponirati poleti l. 1877. in končal 31. maja 1878., uverturo k njej je končal 15. julija, premiera pa je bila 18. septembra istega leta. »Tajnost« je komična opera in njeno dejanje (ravno takó, kakor pri operi »Prodaná nevěsta« in »Poljub«) je vzeto iz češkega kmečkega življenja. Besedilo je spisala Eliška Krásnohorská. Izmed komičnih oper Smetanovih je najbolj znana »Prodaná nevěsta«, toda s tem nikakor ni dokazano, da je najboljša, kajti resnica je, da je pri operi »Poljub« Smetanova invencija bogatejša in svežejša — opero »Tajnost« pa je po pravici smatrati za vrhunec Smetanove tvorbe v okvirju komične opere. Kar se motivične obdelave, karakteristike posameznih postav, plastike pete besede, polifonije in orkestralnih barv tiče, se je Smetana v operi »Tajnosti« najtesneje približal svojemu idealu. Uvrstitev tega dela v repertoar slovenske opere ni torej brez umetniškega pomena.

J. M.

PARFUMS DRIAY

KRALJEVI DVORSKI LIFERANT

TRIPTYCHON.

Uglasbil G. Puccini.

PLAŠČ.

Besedilo zložil po Didiera Golda „La Houppelande“ G. Adami.
Poslovenil M. P.

Dirigent in režiser: F. RUKAVINA.

Michele, gospodar čolna	g. Levar.
Luigi, težak	g. Sowilski.
Tinea, „	g. Mohorič.
Talpa, „	g. Zorman.
Giorgetta, žena Michela	gna Thalerjeva.
Frugola, žena Talpe	gna Rewiczewa.
Prodajalec pesmi	g. Banovec.
Ljubimec	g. Bratuž.
Ljubimka	ga Ribičeva.

Težaki, lajnar, dekleta. Dejanje se vrši na čolnu.

SESTRA ANGELIKA.

Besedilo zložil G. Forzano. Poslovenil dr. I. Šorli.

Sestra Angelika	gna Zikova.
Teta kneginja	ga Thierry-Kavčnikova.
Prednica	gna Šmolenskaja.
Penitencijarka	gna Sfiligojeva.
Predstojnica novic	gna Erklavčeva.
Sestra Genovefa	gna Lewandowska.
Sestra Ozmina	gna Kovačičeva.*
Sestra Dolcina	gna Ponikvarjeva.
Sestri nabiralki	{ gna Ribičeva.
	{ gna Jeromova.
Novici	{ gna Korenjakova.
	{ gna Mišičeva.
Sestra ključarica	ga Lumbarjeva.

Dejanje se godi h koncu 17. stoletja v samostanu.

GIANNI SCHICCHI.

Besedilo zložil G. Forzano. Poslovenil dr. I. Šorli.

Gianni Schicchi	g. Levar.
Lauretta, njegova hči	ga Matačičeva.
Zita, nazvana „Stara“, sorodnica Buosa	gna Rewiczewa.
Rinuccio, nečak Zite	g. Kovač.
Gherardo, nečak Buosa	g. Bratuž.
Nella, njegova soproga	gna Koreninova.
Gherardino, njen sin	g. Habič.
Betto iz Signe, svak Buosa	g. Zorman.
Simon, sorodnik Buosa	g. Zupan.
Marco, njegov sin	g. Pugelj.
Ciesca, njegova soproga	ga Smolenskaja.
Maestro Spinelloccio, zdravnik	g. Perko.
Amantio plemeniti Nicolao, notar	g. Debevc.
Pinellino, čevljar	g. Erklavec.
Guccio barvar	g. Ribič.

Dejanje se vrši v Firenci leta 1299. — Dekoracije naslikal g. Skružny.

Plašč. Michele, lastnik čolna, ležečega zdaj v kanalu Sene pred Parizom, ima lepo mlado ženo. Med težaki, ki nalagajo in razkladajo blago njegovega čolna, služi tudi Luigi, mladostni prijatelj njegove žene. Med njim in njegovo ženo vzplamti ob spominih na otroška in svobodna leta ljubezen, ki konča s tem, da zadavi Michele svojega tekmeца ter skrije truplo pod svoj plašč.

Sestra Angelika. V velikem obzidju ženskega samostana. Solnčni zahod spomladi. Svetel žarek pada na curek iz vodometa. Nune so v cerkvi in pojo. Dve novici zapoznelki prideta čez oder, poslušata žvrgolenje v topolih in šele potem vstopita, dočim sestra Angelika, ki pride tudi prekasno, v znak popolnega kesa poklekne na pragu in poljubi zemljo. Zato pa potem, ko pridejo malo za tem sestri iz cerkve, s. penitancijarka ukori oni dve, njej pa odpusti zamudo. Ko je kaznovala še dve drugi sestri, dovoli ostalim odmor, ter se nune razidejo po dvorišču in vrtu. Tu ena opozori druge na solnčni žarek nad vodometom. Vse se razveseli, ker pridejo sedaj edini trije večeri, takozvani »zlati večeri«, ko solnce prisije v klavzuro do vodnjaka. Pa že jih tudi obide globoka otožnost, ker je to znak, da je spet prošlo eno leto. Ko ena predlaga, da bi orosile s to »zlato vodo« grob zadnji umrli sestri, jih gre mnogo na pokopališče, ostale pa se zamislijo v to, ali imajo še kako željo v srcu. Ena bi po tolikem času spet rada videla in pogladila jančka, druge dražijo sladkosnedo tovarišico, da si želi kak dober prigrizek. Ne brez nekoliko ženske zlobnosti vprašajo s. Angeliko, ali ona res nima nobene želje, in ko ona to zanika, pa se odstrani med svoje cvetice, izražajo nad tem svoje dvome, češ, da si gotovo želi kakega poročila o svojcih, ki se je že sedem let več ne spominijo, čeprav je visokega, da, knežjega rodu. Tu naglo priteče sestra strežnica, proseč s. Angeliko, naj ji da kaj za sestro, ki so jo opikale ose. Res s. Angelika takoj najde rastlino, s katero naj si ona namaže rane, sok druge pa naj pije. Zdaj prideta dve sestri, ki sta bili šli pobirat k ljudem milodare in jih izročita sestri gospodinji. Ena teh sester obenem pove, da se je zunaj pred vrati ustavila sijajna kočija, in to spravi s. Angeliko v največjo razburjenost. Izkaže se, da velja poset res njej — prišla je kneginja, njena teta. Prednica pozove s. Angeliko v govorilnico, kjer jo čaka kakor kamen hladna in nepristopna starka. Teta ji je prinesla v podpis dokument, s katerim je razdelila vse premoženje Angeličine knežje hiše, kako sta ji bila to pred 20 leti, ko sta umirala, naročila Angeličin oče in mati. To razdelitev da je zdaj izvršila, ker je Angeličina mlajša sestra nevesta. In kdo je ženin? »Kdo drugi, ako ne On, ki je izbrisal madež, s katerim ste vi oskrunili beli grb naše hiše?!« ji teta kruto odgovori. Torej hoče teta žrtvovati tudi še sestro! A pove naj vsaj, kaj je z njenim, Angeličinim sinom, ki so ga ji izrgali takoj po rojstvu. Brez posebnega oklevanja teta pove, da je dete umrlo. Zdaj je za nesrečnico vse končano. V brezupnem joku se zgrudi na tla, toda teta misli samo na svoj dokument, ki ga ji Angelika tudi brezčutno podpiše. Teta odide, Angelika pa obupno kliče svoje dete. Z migljanjem drobne zvezdice naj da znamenje, ali sme kmalu k njemu. In res je »Marija ta čudež storila«! Ko zapoje zvon, odide s. Angelika kakor zamaknjena v svojo celico. Čim pa je v samostanu vse tiho, se njena vrata spet odpro, in ona pride na vrt, kjer si zapali ogenj, pristavi prsten lonček in si nabere vanj strupenih rastlin. Ves čas v misli,

da jo je z Marijinim privoljenjem poklical sinček, izpije potem strup. Sedaj naenkrat spozna svojo grozno zmoto in svoj strašni greh. Obupno kliče Marijo, naj jo reši: naj je ne pusti umreti v smrtnem grehu in ji da znamenje, da ji je odpustila. In glej: nenadoma se razsvetli vsa cerkva, in čudež se prične: Vrata cerkvice se počasi odpro in v tajinstvenem svitu se vidi vsa polna angelov. Na pragu se prikaže Marija Tolažnica, slovesna in mila, pred njo plavolas deček v beli obleki. Marija napoti dete, ne da se ga dotakne, proti umirajoči, ki izteguje roke proti njemu. Dete počasi napravi prvi, drugi in tretji korak. Ko je dete že čisto blizu, se s. Angelika počasi zgrudi in umre. Čudež ugasne.

Gianni Schicchi. Florentinski bogataš Buoso Donati je pravkar izdihnil. Njegovi sorodniki še kleče ob njegovi postelji in ga obkolujejo. Tu zapazijo, da je najubožnejši izmed njih, Betto, pošepetal nekaj Nelli, ženi pokojnikovega nečaka Gherarda, in da se je ta zelo prestrašila. Kaj je bilo? No, glas, ki se širi po bližnji vasi Signi, da je Buoso vse svoje premoženje zapustil nekemu samostanu. Sedaj je seveda konec žalovanju — preveč imajo opraviti z mislijo, kaj bo, ako se govorica uresniči. Naposled pogodi Simon, najstarejši, tole misel: ako je oporoka pri notarju, potem gorje; ako pa je še v ti sobi in jo najdejo, se izteče lahko še vse dobro. Mrzlično se lotijo iskanja. V neki omari res iztakne testament Rinuccio, nečak pokojnikove sestričine, stare Zite, in to srečo porabi v to, da bi od tete dosegel dovoljenje, naj bi se še letos smel poročiti z Lauretto, hčerko Gianna Schicchija. Teta je bila namreč doslej odločno proti ti zvezi, ker ji je dekle presiromašno. Zdaj je stvar seveda drugačna, in starka meni: »Ako se vse dobro konča, vzemi si magari ciganko!« Celo sama pošlje malega Gherardina, Gherardovega sinčka, po Gianna Schicchija in Lauretto. Prve besede oporoke: »Zapuščam ljubi Ziti in Simonu...« potrdijo veselo pričakovanje, in dediči začnejo govoriti že o tem, kaj bi vsak najrajši imel iz Buosovega bogastva. Tu naenkrat kakor strela: ko so se odločili, da berejo oporoko dalje, vidijo, da jim pokojni res ničesar ni zapustil. Torej govorica ni bila prazna! Besen srd se polasti vse družbe, odduška pa si dajo v divjem psovanju na fratre, ki bodo zdaj »vse požrli«. A res ni nobene pomoči, nobenega sveta? Ne, niti Simon ne ve ničesar, čeprav je bil celo župan v Fucecchii! Edini, ki bi mogel pomagati, je Gianni Schicchi, človek namazan z vsemi žavbami, meni Rinuccio. Toda o tem pred vsem teta Zita ne mara ničesar slišati; sovraži ga že zato, ker je Laurettin oče. No, tudi ostalim se zdi za malo, da bi kak Donati vzel hčerko človeka, ki je prišel s kmetov. Zaman je vse opozarjanje mladeničevo na izredno prebrisanost očeta njegove ljubice in očitki sorodnikom, kako so smešni njihovi predsodki — ko Gianni Schicchi prispe na prejšnji Zitin poziv s svojo hčerko, ga zdaj ona prva sprejme vse prej nego ljubeznivo. Ker pa tudi Gianni ni izmed pohlevnih, se med njima uname prepir, ki konča z nebromem psovka od obeh strani. Toda Rinuccijsve prošnje in hčerine solze Gianna le ganejo, da se loti zadeve. Z oporoko, ki mu jo je pokazala Zita, ni seveda nič. Toda že ima drugo misel v glavi. Ko pošlje prej hčerko domov, zabiči dedičem, naj brezpogojno skrbje za to, da nihče izven hiše ne izve za Buosovo smrt. Mrliča naj odnesejo v sosedno sobo, pogase sveče, posteljejo posteljo in spravijo sploh sobo v prejšnje stanje. Predno pa jim more dalje razložiti svoj načrt, pride zdravnik Spinellochio.

Schicchi utegne samo še šepniti, naj ga ne pustijo k njemu, in že je smuknil za gardine pri postelji. Od tam potem prosi zdravnika z glasom pokojnega Buosa — glasom, tako dobro ponarejenim, da so se sorodniki sami v prvem hipu vsi prestrašili — naj ga pusti malo počivati, ko mu je mnogo bolje, ter da naj pride rajši zvečer še malo pogledat. Ko zdravnik, ponosen na uspeh svoje »šole«, odide, pošlje Schicchi enega izmed sorodnikov po notarja, češ, da želi Buoso Donati napraviti testament, si da prinese pokojnikovo nočno srajco, globoko čez čelo segajočo njegovno nočno čepico, ruto za čez obraz in pozove Buosove sorodnike, naj porabijo čas do prihoda notarja, da se domenijo, kako si razdelijo dediščino. Od začetka gre vse gladko: gotovino dobe vsi na enake dele, posestva pa ta to, oni drugo in tako dalje. Ko pa ostane še samo hiša v Florenci, mlini v Signi in Buosova mola, se vname zato med dediči ljut prepir, ki kar ne morejo iz njega. Tu jih opozori od zunaj mrtvaški zvon, da je vest o Buosovi smrti najbrže že prodrla v javnost. No, po sreči je umrl samo neki krščenj zamorec, a strah jih je iztrezil vsaj toliko, da prepuste odločitev glede spornih predmetov Giannu Schicchiju. Ta sprejme in obeča vsakemu izmed dedičev (ki ga drug za drugim, vsak za hrbtom drugega poskušajo podkupiti), da bo dal mulo, mline in hišo njemu. Med tem so našemili Gianna v pravega Buosa, proslavljajoč ga neprestano kot svojega rešitelja. Zdaj jih Schicchi opozori le še na posledice, ako bi prišla stvar na dan: zakon predpisuje za krivca in pomagača izgubo roke ter na to izgon! Naj torej dobro premislijo, predno bi se spet sprli med seboj! Toda dovolj — notar je tu in z njim za priči čevljar Pinellino in barvar Cuccio. Sicer pa je vse drugo pripravljeno: mizica za notarja v zatemnjeni sobi, zadržki za gardinami v postelji pa Gianni Schicchi, zdaj Buoso Donati. In z njegovim glasom Gianni narekuje oporoko: onim fratrom par lir (češ, kdor veliko zapusti samostanom in cerkvam, temu gotovo očitajo, da si je vse, kar ima, le prisleparil); ostalo premoženje pa, kakor so si dediči bili prej vse dobočili: ta posestva temu, ona tam drugemu in tako dalje — do mule, mlinov in hiše v Florenci. Seveda je vsakdo prepričan, da bo Gianni izpolnil obljubo in zapustil te reči njemu. Toda kdo dobi mulo? »Prezvesti moj dragi prijatelj Gianni Schicchi«, narekuje »bolnik«. Prav tako hišo in mline! Po vsakem teh stavkov dediči po koncu, toda Gianni jim zapoje pesem, kako z ostanki svoje odsekane roke zadnjič in za vedno pozdravljajo lepo Florenci. Ne pomaga nič — treba je pogoltniti ves besni srd! Šele, ko je notar s pričami že odšel, se vržejo vsi nanj. Toda on jih z Buosovo palico požene iz — svoje hiše. V sobi sta samo še Rinuccio in Lauretta, ki se držita vsa ganjena v objemu. Sam Gianni je ganjen, ko ju gleda. »Sicer bi me bil naš Dante za to lumparijo poslal v svoj pekel in izlil name tam vso svojo jezo: toda, upam, da mi vsaj vidva dasta odvezo...«, jima reče, predno pade zavesa:

Damski modni salon TEODOR KUNC

Ljubljana, Beethovnova ulica števil. 9

izvršuje angleške kostume, plašče, bluže, franc. toalete in vsa v to stroko spadajoča dela.

LAKMÉ.

Opera v treh dejanjih. Besedilo napisala E. Godinet in Ph. Gille.
Uglasbil Léo Delibes. Poslovenil dr. Ivo Šorli.

Dirigent: A. NEFFAT.

Režiser: G. SEVASTIANOV.

Lakmé	ga Lovšetova.
Mallika	gna Sfiligojeva.
Ellen	ga Matačičeva.
Roza	ga Ribičeva.
Benston	ga Smolenskaja.
Gerald	g. Kovač.
Friderik	g. Cvejič.
Nilakanta	g. Betetto.
Hadži	g. Bratuž.
Kitajski trgovec	g. Bekš.
Vračar	g. Povše.
Kuravar	g. J. Drenovec.
Bajadere	{ gna Chladkova.
	{ gna Vavpotičeva.

Indijski narod. Angleške dame, častniki in mornarji. Brahmanski svečeniki in bajadere, prodajalci, fakirji itd.

Plese priredila ga. Poljakova.

Nove dekoracije po lastnem načrtu izdelal g. Skružny. — Nove kostume izdelala ga. Waldsteinova in g. Dobry. — Prva predstava v Parizu v Opera-Comique 14. aprila 1883.

Priporočamo

Kolinsko

cikorijo.

To delo je pošastna podoba, rezultat spominov na oni čas, ko so stokale strojne puške, bruhalo topovi, ko so lomili torpedi jeklene velikane, in ko so se mazali tanki s človeškimi kitami. Tja, v ta čas pade zibelka ideje, ki je dozorela potem v Čapkovi glavi. — Čas, pomaknjen naprej za par stoletij — propadanje človeka — oni čas, ki ga mi jedva slutimo, ki je pa podoben občutku našega deda ali pradedu, ki si je kupil celo obleko za tri goldinarje in popil za groš polič vina...

Osvoboditi človeka od dela, od napornega ubijajočega dela, od suženjstva, od hlapčevstva, dati mu paradiz — to hoče junak Domin. Vse zlo dela odkrije, brez obzirov in bojazni. Medalije eno stran — a druga je močna prav tako in odvaga: potreba človeka do dela, do uveljavljanja svoje življenjske upravičenosti. — Ljudje so se potem strojev osvobodili od dela — nastopa večni praznik. Njive so rodile bogato, kolesje v tovarnah se je sukalo noč in dan in izdelovalo vse potrebno za človeka — ni bilo več cene zlata in srebra — nastopilo je ono, kar imenujemo paradiz. — A v golem uživanju ni sreče — in tu tiči morala in arterija Čapkove misli — kajti priroda ima svoje zakone, mogočne in nepremagljive...

Delo Čapkovo je vseskozi solidno in pošteno. Je aktualno — vzbuja senzacijo, draži živce. Vse to so Čapku očitali. To pa ničesar ne izpremeni. V aktualnosti je prednost, v senzaciji je moč. Prav te dni je dobil dr. Hillar, režiser Narodnega divadla povabilo iz Londona, da se pripelje tja, da postavi R. U. R. — Častna bešeda, jaz bi hotel iti prav zares v London s slovensko dramico.

Za igralca in za režiserja predstavlja R. U. R. izredno zanimivo delo. Postaviti ljudi, kakršnih danes še ni — krepke in genialne ljudi z živci močnimi kot električna žica — in postaviti stroje s človeško podobo — to so redki slučajji — in tu si lahko zaigra fantazija.

O. Š.

Milan Skrbinšek:

Romantične duše.

Dramatična slika v treh dejanjih. Spisal Ivan Cankar.

»V sanjah je bilo moje resnično življenje, ne ono, ki se je vleklo po lužah...«

Te besede ki jih je izrekel Cankar o sebi, bi mogle biti tudi Mlakarjeve. On hrepeni v drug svet, ki je daleč, daleč proč »od tega zaduhlega življenja, pod čistim in svobodnim nebom«. Res, da ga sam živi, to zaduhlo življenje, kakor ga imenuje, a samo zato, ker je slab, ker njegova moč ne doseže njegove volje. A so trenotki, ko se hoče otresti svoje omahljivosti in se dvigne mahoma iz tega »ženealnega blata«, v katero se potaplja s polno dušo, in sklene živeti ono življenje, ki ga sanja. A ni ga dvignila toliko moč njegove duše, kolikor »romantičnost« njegove narave. Zato nima sam v sebi opore za stalnost tega tudi na zunaj pravega življenja.

Treba je le, da mu zapljuska iz onega življenja, polnega »nizkih želja in vsega, kar mu je uklepalo duha, da se ni mogel povzdigniti visoko nad zemljo«, razburkan val v njegovo dušo, in vse sanje so pozabljene, val ga potegne s seboj.

A kmalu se pokaže, da to ni njegovo pravo življenje; ko se umiri in ga naslada in razkošje ne omamljata več, ko njegove oči niso več motne, ko spozna s studom, da živi nepravo življenje, ki v resnici sploh ni njegovo in se umiri, ga zajamejo spet njegove sanje, obvlada ga hrepenenje po onem pravem, čistem življenju — osvobodi se »gnusne verige, ki ga je vezala na preteklost«.

Toda to osvobojenje je kratko. Prevrat se je izvršil v njegovi romantični duši prenašlo in prekrčevito, da bi mogel usmeriti svoje življenje enkrat za vselej v pravo stran. Ločil se je od svoje podle preteklosti, čista ljubezen do duše, ki mu je enaka v hrepenenju po drugem lepšem življenju, ga je streznila in smehljajoč gleda razburjenost svojih političnih privržencev, ki so čisto zbegani radi tega, ker je pustil vajeti iz rok. A njegov tekmeč, doktor Delak, ga potegne spet nazaj v politični vrtinec. In vendar ni slabost prvi vzrok, ki ga spravi s prave poti, njegova poštenost se zažene ogorčena podlosti v obraz in že je zapleten spet v oster politični boj. Skoraj mahoma se je bila vspela njegova poštena nprav, krčevito, in tako ne more biti drugače kakor da ga prvi klic iz onega življenja, ki je prav za prav njegovo, potegne spet mahoma nazaj sebi v naročje. Sit je naenkrat »politike in spletkarstva«, odlaga svoje mandate, vseeno mu je, kakšne nadaljne korake store prijatelji, če ga bodo branili ali ne, kadar ga bodo drugi napadali. Njegova romantična duša je zaplavala v svet, ki je »ves jasen in solnčen, poln nedolžnosti in ljubezni, — daleč, daleč od tega zaduhlega življenja, pod čistim, svobodnim nebom...«

Komaj uro njegovega življenja poznamo, pa smo videli njegovo dušo v štirih različnih podobah, a zmagalo je njegovo pravo življenje, ne ono, ki ga je živel v blatu, temveč ono, ki ga je sanjal...

*

Tako bi bila ideja, ki ji je dal Cankar v svojem dramatičnem prvencu plastične oblike, že izčrpana s prvim dejanjem, ki tvori zase docela dovršeno celoto. Ali ta »dramatična slika« je kakor dragocena posoda rodovitne zemlje, ki hrani v sebi že vse kali poznejših cvetov, ki so pogнали iz Cankarjeve genijalne duše. In med temi cvetovi najlepši — pesem hrepenenja zveni skozi vsa tri dejanja in izzveni v prelepi harmoniji duš Milana in Milene...

Hodila sta dolgo pot trpljenja in se iskala, dokler se ne srečata do smrti izmučena, v smrti združena v blaženem miru...

Spet vstane val iz onega življenja, ki je polno »oholosti in častihlepja«, visoko vzraste in mogočno zavalovi ob njem — a on je že daleč, daleč: Milan in Milena sta se srečala na dnu jezera...

Zmagali smo!

Mrtvi ne potrebujejo mandatov...

»Ko sta se srečala na dnu, sta se poljubila ter se nasmehnila drug drugemu tako ljubeznipolno, kakor da sta si bila brat in sestra že v samem večnem Bogu...«

PARNA PEKARNA **JAKOB KAVČIČ** LJUBLJANA,
Gradišče št. 5.

VEČKRAT NA DAN SVEŽE IN RAZNOVRSTNO PECIVO.

AVGUŠTIN IN ING. VIKTOR ACCETTO INŽENJERSKO STAVBENO
— PODJETJE —

LJUBLJANA, TRG TABOR 2

TELEFON INTERURBAN ŠTEV. 555

GOSPODARSKA ZVEZA LJUBLJANA

PRIPOROČA SVOJO VELIKO ZALOGO
KOLONIJALNEGA IN ŠPECERIJSKEGA 'BLAGA, ČEŠKE IN ANGLEŠKE
MANUFAKTURE IN NAJFINEJŠIH MESNIH IZDELKOV.

Najboljše perilo
po meri je pri

C. J. HAMANN

Ustanovljeno l. 1866.

Ljubljana,
Mestni trg št. 8.

Modna trgovina, češko perje in puh. I. tvornica za otročje perilo!

MLEKARSKA DRUŽBA ZA JUGOSLAVIJO D. Z O. Z.
LJUBLJANA, VOJAŠKA ULICA 10

priporoča svoje mlečne izdelke, kot surovo mleko, razne vrste
IIIIII siru, zlasti pa pasterizirano mleko, ki ga dostavlja na dom. IIIIII

Priporoča se francoska in angleška
krojačnica za dame in gospode.

Ljubljana,
Šelenburgova ul. 6/1. nadstr.

Vzorci blaga vedno na razpolago.

Potočnik Srečko.

MODNI ATELIER **M. ŠARC** MODNI ATELIER
LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 4.

NAJVEČJI DAVKI,

katere plačate Vam nastanejo, ako ne gledate na to, kje nakupujete, zgubite denar in imate poleg tega večkrat še sitnosti. Poskusite enkrat z ilustriranim katalogom tvrdke H. Suttner (Imetnik Henri Maire) v Ljubljani, Mestni trg 8. Tam Vam svetuje resnično dobre ure, specialne znamke „IKO“ iz lastne tvornice v Švici, kakor tudi druge dobre žepne ure, zapestne ure, svetilne in stenske ure, verižice, prstane, zapestnice, uhane, namizno orodje, krstna in birmanska darila in vso drugo zlatnino in srebrnino. Pa tudi porabne predmete kakor n. pr. škarje, nože, britve, lasestrižne in brivske stroje, steklorezce, doze za tobak, svalčice in smodke, nazižgače in denarnice kupite dobro in ceno pri tvrdki:

H. Suttner (Imetnik Henri Maire) v Ljubljani 8.

2. GOREC
AGENCIJA
MOBILNI
KOLESA
AGENCIJA
AGENCIJA
POBČANA
GOSPODARSKA 14 VI GOVATO

GRADBENO PODJETJE
ING. DUKIČ & DRUG
LJUBLJANA, Bohoričeva ul., 20

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela

TELEFON 560

Mnogo denarja

si lahko prihranite

ako kupujete blago za moške
in ženske obleke, perilo, triko-
tažo, posteljno opremo i. t. d.
- v velikem skladišču blaga -
veletrgovine

A. & E. Skaberne

Ljubljana,

Mestni trg števil. 10.

Urejuje Fran Lipah.
Cena Din 3.50.

Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljani.